

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ УКРАЇНИ

СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

(назва факультету/підрозділу)

КАФЕДРА СОЦІАЛЬНИХ І ГУМАНІТАРНИХ ДИСЦИПЛІН

(назва кафедри)

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ПОЛІТОЛОГІЯ

загальний обов'язковий освітній компонент
за освітньою освітньо-професійною програмою – охорона праці
підготовки за першим (бакалаврським) рівнем вищої освіти
у галузі знань 26 "Цивільна безпека"
за спеціальністю 263 "Цивільна безпека"

Рекомендовано кафедрою соціальних і
гуманітарних дисциплін на 2021- 2022
навчальний рік
Протокол від «31» серпня 2021 року № 2

Силабус розроблений відповідно до Робочої програми навчальної
дисципліни «Політологія»

2021 рік

Загальна інформація про дисципліну

Анотація дисципліни

Знання, отримані під час вивчення навчальної дисципліни «Політологія» сприяють розвитку професійного мислення в здобувачів вищої освіти. Даний курс передбачає набуття здобувачами вищої освіти здатності реалізовувати свої права та обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського демократичного суспільства, необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина України; здатності до абстрактного мислення, аналізу та синтезу; зберігання та примноження моральних, культурних, наукових цінностей; досягнень суспільства та закономірностей розвитку предметної області, її місця у системі знань про природу і суспільство, у розвитку техніки і технологій.

Відмінною особливістю даного курсу є те, що на лекціях та семінарах розглядаються конкретні аспекти політико-адміністративного устрою України, місце та завдання ДСНС як складової державної безпеки.

Інформація про науково-педагогічного(них) працівника(ів)

Загальна інформація	Харламов Михайло Іванович, доцент кафедри соціальних і гуманітарних дисциплін соціально-психологічного факультету, кандидат історичних наук, доцент.
Контактна інформація	м. Харків, вул. Чернишевська, 94, кабінет № 413. Робочий номер телефону – (057) 707-34-78.
E-mail	mike1982kharlamov@gmail.com
Наукові інтереси	- проблеми політики та політології в Україні; - аспекти політичної та соціально-гуманітарної роботи в ДСНС України;
Професійні здібності	- організаторські та комунікативні здібності.
Наукова діяльність за освітнім компонентом	1. Харламов М. І. Специфіка навчально-виховного процесу з соціальних та гуманітарних дисциплін у Національному університеті цивільного захисту України // Інноватика суспільствознавчої освіти XXI сторіччя: виклики і шляхи розвитку: тези доповідей Всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Миколаїв, 12-14 травня 2016 р.). – Миколаїв: МНУ імені В.О. Сухомлинського, 2016.

	<p>– С. 65-67.</p> <p>2. Харламов М.І. До питання про історію становлення вітчизняної соціальної роботи // Бочаровські читання : матеріали наук.-практ. конф. [з міжнар. участю], присвяч. пам'яті проф. С. П. Бочарової (м. Харків, 18 берез. 2016 р.) / МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. – Харків, 2016. – с. 327-328.</p> <p>3. Харламов М. І. Керівний склад служби пожежної охорони в містах УСРР у 1931–1934 роках // Історія України в регіональному та глобальному вимірах : матеріали II Всеукраїнської науково-практичної конференції, 20 лютого 2020 р., Маріуполь, 2020. С. 155–158.</p>
--	--

* – заповнюється за бажанням НПП.

Час та місце проведення занять з дисципліни

Аудиторні заняття з навчальної дисципліни «Політологія розкладу розміщено на сайті Університету (<http://rozklad.nuczu.edu.ua/timeTable/group>).

Консультації з навчальної дисципліни проводяться протягом семестру щочетверга з 16.00 до 17.00 в кабінеті № 416. В разі додаткової потреби здобувача вищої освіти в консультації її час погоджується з викладачем.

Метою викладання навчальної дисципліни «Політологія» є набуття здобувачами вищої освіти (далі – здобувачі) загальних компетентностей, як-то: здатності реалізовувати свої права та обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського демократичного суспільства, необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина України; здатності до абстрактного мислення, аналізу та синтезу; зберігання та примноження моральних, культурних, наукових цінностей ; досягнень суспільства та закономірностей розвитку предметної області, її місця у системі знань про природу і суспільство, у розвитку техніки і технологій.

2. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Форма здобуття освіти
	заочна (дистанційна)
Статус дисципліни	<i>обов'язкова загальна</i>
Рік підготовки	2021-2022

Семестр	2 - й
Обсяг дисципліни:	
- в кредитах ЄКТС	3
- кількість модулів	
- загальна кількість годин	90
Розподіл часу за навчальним планом:	
- лекції (годин)	8
- практичні заняття (годин)	-
- семінарські заняття (годин)	2
- лабораторні заняття (годин)	
- курсовий проект (робота) (годин)	
- інші види занять (годин)	
- самостійна робота (годин)	8
- індивідуальні завдання (науково-дослідне) (годин)	
- підсумковий контроль (диференційний залік, екзамен)	диференційований залік

3. Передумови для вивчення дисципліни

Для якісного вивчення навчальної дисципліни «Політологія» бажано отримати знання наступних дисциплін:

«Філософія», «Історія та культура України».

4. Результати навчання та компетентності з дисципліни

Відповідно до освітньої програми **Охорона праці**, вивчення навчальної дисципліни повинно забезпечити:

- досягнення здобувачами вищої освіти таких результатів навчання
-

- Програмні результати навчання	ПРН
Володіти культурою мислення, технологією освоєння соціального досвіду на рівні, необхідному для професійної діяльності.	ПРН02
Аналізувати суспільні явища й процеси на рівні, необхідному для професійної діяльності, знати нормативно-правові засади забезпечення цивільного захисту, охорони праці, питання нормативного	ПРН03

регулювання забезпечення заходів у сфері цивільного захисту та техногенної безпеки об'єктів і територій.	
ОК 6	<i>аббревіатура</i>

- формування у здобувачів вищої освіти наступних компетентностей:

Програмні компетентності (загальні та професійні)	ЗК, ПК
Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.	ЗК01
. Усвідомлення функцій держави, форм реалізації цих функцій, правових основ цивільного захисту, охорони праці; дотримання основних принципів здійснення цивільного захисту та державної політики з питань охорони праці	ПК11
ОК 6	<i>аббревіатура</i>

5. Програма навчальної дисципліни

Теми навчальної дисципліни:

МОДУЛЬ 1.

Тема 1. Політологія як наука. Предмет, методи, функції та структура політології.

Предмет та структура політології. Методологія та методи вивчення політичних явищ. Актуальність вивчення політології в вищій школі. Функції політології.

Тема 2. Політичні відносини. Політична влада.

Зародження політичних відносин. Публічна влада. Основні теорії політичної влади. Поняття легітимності політичною влади. Влада як насильство. Особливості формування політичної влади в Україні.

Тема 3. Держава як головний політичний інститут.

Основні теорії виникнення держави. Основні ознаки держави та форми державного правління. Вибірчі системи. Парламентаризм. Структура парламентської республіки.

Структура президентської республіки: американський та французький

тип. Територіально-адміністративні форми устрою держави

Тема 4. Політичні режими.

Поняття та сутність політичного режиму. Типологія політичних режимів. Тоталітарний політичний режим. Авторитарний політичний режим. Демократичний політичний режим Проблема демократизації суспільства в Україні.

Тема 5. Політичні партії, партійні системи, непартійні суспільні об'єднання в політичному житті.

Основні етапи розвитку та ознаки політичних партій. Функції політичних партій. Типологія партій. Суспільні рухи та об'єднання в політичній системі.

Тема 6. Політична свідомість та політична культура.

Структура та сутність політичної свідомості. Поняття та сутність політичної культури. Американська та марксистська типології політичної культури.

.....

...

МОДУЛЬ 2.

Тема 2.1. Політична діяльність, її сутність та структура.

Поняття політичної діяльності. Суб'єкт та об'єкт політики. Основні форми політичної діяльності. Специфіка політичної діяльності в умовах сучасної демократії.

Тема 2.2. Особистість у системі політичних відношень.

Особистість як суб'єкт політичних відношень. Проблема політичної соціалізації особистості. Основні види політичної поведінки. Основні мотиви участі особи у політичній діяльності.

Основні теорії політичних еліт. Види рекрутування політичних еліт. Політичне лідерство.

Тема 2.3. Політичний процес, його структура та динаміка.

Поняття політичного процесу. Головні структурні елементи політичного процесу. Проблема закономірності та відновлення політичного процесу. Політична еволюція та революція. Особливості політичного процесу в Україні. Національний політичний процес та глобалізація.

Тема 2.4. Політика та політичний конфлікт.

Природа та сутність політичного конфлікту. Основні теорії та типологія політичних конфліктів. Шляхи врегулювання політичних

конфліктів. Війна, як форма політичного конфлікту. Політичні конфлікти в Україні: національний досвід та шляхи врегулювання.

Тема 2.5. Світова політична система

Версальсько-Вашингтонська система мирних договорів. Створення та діяльність Ліги Націй. Утворення , структура та діяльність ООН. Основні впливові міжнародні організації. Наддержави та проблема подвійного стандарту в світовій політиці.

Тема 2.6. Історичні етапи розвитку світової політичної думки.

Мислителі Стародавнього Сходу про політичний устрій суспільства. Антична політична думка: Ксенофонт, Платон, Аристотель. Політичні ідеї Середньовіччя та Відродження. Політологічні концепції ліберального Просвітництва XVIII ст. Г.В.Ф. Гегель про громадянське суспільство і державу. Політичні погляди К.Маркса. Розвиток політичної думки в Україні.

Тема 2.7. Сучасні соціально-політичні ідеї та концепції.

Традиціоналізм, лібералізм та консерватизм. Марксизм, соціал-демократія та ленінізм. Еко-соціалізм, анархізм, націонал-соціалізм та альтернативні рухи.

.....
...

Розподіл дисципліни у годинах за формами організації освітнього процесу та видами навчальних занять:

Назви модулів і тем	Заочна (дистанційна)					
	Кількість годин - 90					
	усього	у тому числі				
лекції		практичні (семінарські) заняття	лабораторні і заняття (інші види занять)	самостійна робота	модульний контроль на робота	
2- й семестр						
Модуль 1						
Тема 1.1. Політологія як наука. Предмет, методи, функції та структура політології	7				7	
Тема 1.2. Політичні відносини. Політична влада	6				6	
Тема 1.3. Держава як головний політичний інститут	11	4			7	
Тема 1.4. Політичні режими	6				6	
Тема 1.5. Політичні партії, партійні системи, непартійні суспільні об'єднання в політичному житті	8	2			6	
Тема 1.6. Політична свідомість та політична культура	6				6	
Разом за модулем 1	44	6			38	
2 - й семестр						
Модуль 2.						
Тема 2.1. Політична діяльність, її сутність та структура	6				6	
Тема 2.2. Особистість у системі політичних відношень	10	2			8	
Тема 2.3. Політичний	6				6	

процес, його структура та динаміка						
Тема 2.4. Політика та політичний конфлікт	4				4	
Тема 2.5. Світова політична система.	6				6	
Тема 2.6. Історичні етапи розвитку світової політичної думки	6				6	
Тема 2.7. Сучасні соціально-політичні ідеї та концепції	8		2		6	
Разом за модулем 2	46	2	2		42	
Разом	90	8	2	-	80	-

Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
7.	Тема 2.7. Сучасні соціально-політичні ідеї та концепції	2
	Разом	2

6. Засоби оцінювання

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання є: стандартизовані тести, реферати, есе, студентські презентації та виступи на наукових заходах.

Оцінювання рівня освітніх досягнень здобувачів за освітніми компонентами, здійснюється за 100-бальною шкалою, що використовується в НУЦЗ України з переведенням в оцінку за рейтинговою шкалою - ЄКТС та в 4-бальну шкалу.

Таблиця відповідності результатів оцінювання знань з навчальної дисципліни за різними шкалами

За 100-бальною шкалою, що використовується в НУЦЗ України	За рейтинговою шкалою (ЄКТС)	За 4-бальною шкалою
90–100	А	відмінно
80–89	В	добре
65–79	С	

55–64	D	задовільно
50–54	E	
35–49	FX	незадовільно
0–34	F	

Критерії оцінювання

Форми поточного та підсумкового контролю

Поточний контроль проводиться у формі фронтального та індивідуального опитування, виконання письмових завдань, контрольної роботи тощо.

Підсумковий контроль проводиться у формі диференційованого заліку.

Розподіл та накопичення балів, які отримують здобувачі, за видами навчальних занять та контрольними заходами з дисципліни

Порядок накопичування навчальних балів за 100-бальною шкалою

Вид навчальної роботи		Кількість	Максимальний бал за вид навчальної роботи	Загальна максимальна сума балів
I. Поточний контроль				
Модуль № 1	Лекції	2	-	-
	Семінари	-	-	-
	Модульна контрольна робота*	1	25	25
Разом за модуль № 1				25
Модуль № 2	Лекції	1	1	1
	Семінари	1	5	5
	Модульна контрольна робота*	1	25	25
Разом за модуль № 2				30
Разом за поточний контроль				55
II. Індивідуальна самостійна робота				
Диференційований залік				45
<i>Додаткові обов'язкові бали за участь у наукових конференціях, олімпіадах, виконання досліджень, підготовку наукових публікацій тощо</i>				
Разом за всі види навчальної роботи				100

* – обов'язкові види навчального контролю.

Поточний контроль проводиться на кожному семінарському. Він передбачає оцінювання теоретичної підготовки здобувачів вищої освіти із зазначеної теми (у тому числі, самостійно опрацьованого матеріалу) під час

роботи на семінарських заняттях.

Критерії поточного оцінювання знань здобувачів на семінарському занятті (оцінюється в діапазоні від 0 до 5 балів):

4-5 балів – здобувач вільно володіє усім навчальним матеріалом, орієнтуються в темі та аргументовано висловлює свої думки, наводить приклади;

2-3 бали – здобувач частково володіє матеріалом та може окреслити лише деякі проблеми теми;

0-1 бал – здобувач не знає відповіді на поставлені питання або поверхово розкрив лише окремі положення при цьому допустив суттєві помилки.

Викладачем оцінюється повнота розкриття питання, логіка викладання, культура мови, емоційність та переконаність, використання основної та додаткової літератури (підручників, навчальних посібників, тощо), аналітичні міркування, вміння робити порівняння, висновки.

Контрольна робота є складовою контролю роботи здобувачів вищої освіти, яка виконується у вигляді письмової роботи під час періоду самостійного навчання. Для отримання допуску до підсумкового контролю здобувач вищої освіти повинен виконати контрольну роботу, яка виконується у міжсесійний період та повинна бути подана для перевірки та рецензування викладачу. Здобувачі вищої освіти, контрольні роботи яких пройшли рецензування та зараховані, вважаються допущеними до складання заліку з дисципліни. Оцінювання контрольної роботи здійснюється у відповідності до визначених критеріїв. У день складання заліку контрольні роботи на рецензування не приймаються.

Загальні вимоги до оформлення контрольної роботи: написання українською мовою, чіткість побудови, логічна послідовність аргументації відповідей на завдання. Слід використовувати загальноприйнятту гуманітарну термінологію.

Контрольна робота оформляється на аркушах формату А4 без рамок, додержуючись таких розмірів полів: ліве – 30 мм, праве – 15 мм, верхнє – 20 мм, нижнє – 20 мм. Текст і рисунки набираються на комп'ютері. При підготовці рукопису засобами текстового редактора Word рекомендується дотримуватися таких вимог: шрифт – Times New Roman, розмір 14; міжрядковий інтервал – 1; відступ – 1,25 см; вирівнювання тексту – за шириною. В таблицях та рисунках допускається використання шрифту розміром 12. Нумерація сторінок має бути наскрізною і подаватися арабськими цифрами зверху справа сторінки. Першою сторінкою є титульний аркуш, який включають до загальної нумерації, але номер сторінки на ньому не ставлять.

Список використаних літературних джерел розміщується з нової сторінки у алфавітному порядку.

Викладачем оцінюється понятійний рівень здобувача, логічність та послідовність під час відповіді, самостійність мислення, впевненість в правоті своїх суджень, вміння виділяти головне, вміння встановлювати

міжпредметні та внутрішньопредметні зв'язки, вміння робити висновки, показувати перспективу розвитку ідеї або проблеми, відсоток унікальності та запозичення текстового документу (плагіат).

Кожен варіант контрольної роботи складається з чотирьох питань. У відповіді на поставленні питання здобувачі вищої освіти повинні відобразити володіння навчальним матеріалом, зокрема, вміння застосовувати його на практиці (у вигляді наведення власних прикладів), оцінювати факти, явища, вільно висловлювати власні думки, самостійно оцінювати різноманітні явища та факти, проявляючи особисту позицію щодо них, вміло використовувати міжпредметні зв'язки.

Критерії оцінювання знань здобувачів при виконанні контрольних робіт (оцінюється в діапазоні від 0 до 25 балів):

21-25 бали – вірно розв'язані всі завдання з дотриманням всіх вимог до виконання;

17-20 балів – вірно розв'язані всі завдання, але недостатнє обґрунтування відповіді, допущені незначні граматичні чи стилістичні помилки;

12-16 балів – розв'язані два завдання;

0-11 балів – розв'язане одне завдання;

0 балів – відповідь відсутня.

Питання до контрольної роботи за модулем 1:

Об'єкт і предмет політології.

Структура і категорії політології.

Місце політології в системі суспільствознавства, її зв'язок з іншими науками.

Актуальність вивчення політології в системі вищої освіти.

Функції політології.

Основні етапи і тенденції розвитку політології.

Політологічна думка та політологія в Україні.

Історичні передумови виникнення політичних відносин.

Основні теорії виникнення політичної влади.

Структура політичних відносин: суб'єкт та об'єкт політичної влади.

Влада як об'єкт політичних відносин.

Влада й насильство. Влада і закон: проблема легітимності влади.

Походження та сутність держави.

Основні теорії виникнення держави: божественна, теорія суспільної угоди, марксистська теорія, воєнна теорія, управлінська теорія.

Основні ознаки держави. Функції держави.

Форми державного правління: монархічна і республіканська.

Парламентаризм та функції парламенту.

Виборчі цензи. Виборчі системи: куріальна, мажоритарна (абсолютної більшості, відносної більшості, преференціальна), пропорційна (закритих та відкритих списків, шанпаж,).

Структура парламентської республіки.

Структура президентської республіки: американський та французький тип.

Системотворчі елементи держави. Форми адміністративно-територіального устрою держав: унітарний, федеративний (конфедеративний).

Поняття політичного режиму.

Типи політичних режимів і їх історична обумовленість.

Тоталітарний режим і його історичні різновиди.

Авторитарний режим та його різновиди.

Демократичні політичні режими.

Автократія. Теократія. Лібералізм і диктатура.

Проблема соціальної ефективності політичного режиму.

Політичний режим в незалежній Україні.

Поняття та ознаки політичних партій. Основні причини виникнення політичних партій, їх роль у політичному житті суспільства.

Функції партій: представницька, інтегративна, ідеологічна, кадрова, боротьба з опозицією.

Типологія політичних партій. Сучасні політичні партії, їх соціальна база і політичні орієнтації.

Непартійні суспільні об'єднання, їх сутність і типи.

Найбільш впливові міжнародні рухи.

Політичні партії та рухи в Україні.

Політична свідомість як відображення політичних відношень у суспільстві та потреби в їх зміні.

Теорія й ідеологія. Масова політична свідомість.

Політичні міфи й утопії.

Політична культура суспільства. Типи політичної культури.

Специфіка формування політичної культури в сучасному українському суспільстві.

Питання до контрольної роботи за модулем 2:

Предмет і зміст політичної діяльності.

Структура політичної діяльності: ціль, мотив, засіб, результат, оцінка.

Типи і форми політичної діяльності. Проблема слушності політичної дії.

Особистість як суб'єкт і об'єкт політики.

Основні теорії політичної соціалізації особистості: марксистська, фрейдистська, біхевіористська, когнітивистська.

Основні мотиви участі особистості у політичній діяльності.

Політична поведінка і її типи.

Основні теорії політичних еліт. Типологія та види рекрутування політичних еліт.

Політичне лідерство: основні теорії виникнення та типологія. Роль народних мас і особистості в історії.

Поняття політичного процесу.

Головні структурні елементи політичного процесу.
Причини динамізму і шляхи змінювання політичних систем.
Проблема закономірності та відновлення політичного процесу.
Політичний процес та історична перспектива. Політична еволюція та революція.
Природа політичного конфлікту.
Основні теорії політичного конфлікту (Т. Парсонс, Р. Дарендорф).
Типи і функції політичних конфліктів.
Шляхи врегулювання політичних конфліктів.
Політичний конфлікт як вираз соціального конфлікту.
Політична криза і її наслідки. Способи виходу з політичних криз.
Війна як форма соціально-політичного конфлікту.
Типологія війн. Проблема подолання війн.
Перша світова війна, її причини та наслідки.
Створення міжнародної версальсько-вашингтонської системи мирних угод.
Виникнення та діяльність Ліги націй.
Друга світова війна та створення ООН.
Структура та головні органи ООН: Генеральна асамблея, Міжнародний валютний фонд, ЮНЕСКО, МАГАТЕ.
Повноваження та діяльність Ради безпеки ООН.
Міжнародні відносини, їх характер і типи.
Світова спільнота і державні інтереси.
Проблема конфліктності в рамках світової політичної системи.
Регулювання міжнародних відносин і його інститути.
Наддержави та проблема подвійного стандарту міжнародних відносин.
Об'єктивні тенденції розвитку світової спільноти.
Традиційні соціально-політичні ідеї та течії: соціально-політичні ідеї лібералізму, соціально-політичні ідеї консерватизму, марксистська версія соціалізму.
Соціалістичні соціально-політичні ідеї та течії сучасності: соціально-політичні концепції комуністичного та соціал-демократичного руху; соціально-політичні ідеї анархізму, троцькізму, “нових лівих” та ін.
Новітні західні соціально-політичні ідеї та концепції: концепції постіндустріального (інформаційного) суспільства та соціальної держави.
Соціально-політичні ідеї альтернативних рухів.

Підсумковий контроль

Критерії оцінювання знань здобувачів на диференційованому заліку:

36-43 бали – в повному обсязі здобувач володіє навчальним матеріалом, глибоко та всебічно розкрив зміст питань;

28-34 бали – достатньо повно володіє навчальним матеріалом, в основному розкрито зміст поставлених питань. При наданні відповіді на деякі питання не вистачає достатньої глибини та аргументації, при цьому є несуттєві неточності та незначні помилки;

20-27 балів – в цілому володіє навчальним матеріалом, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки;

12-19 балів – не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом. Недостатньо розкритий зміст питань та завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності;

5-11 балів – частково володіє навчальним матеріалом, відповіді загальні, допущено при цьому суттєві помилки;

0-4 балів – не володіє навчальним матеріалом та не в змозі його викласти, не розуміє змісту питань.

Підсумковий контроль успішності проводиться з метою оцінки результатів навчання на завершальному етапі, проводиться у формі усного диференційованого заліку.

Відповіді на питання оцінюються за критеріями досягнення нормативних результатів навчання. Основними вимогами є розуміння ідей та положень, здатність вичерпно та аргументовано їх викласти, висловити та обґрунтувати власну позицію з питань, що розглядаються в ході вивчення дисципліни.

Перелік теоретичних питань для підготовки до диференційованого заліку:

Об'єкт і предмет політології.

Структура і категорії політології.

Місце політології в системі суспільствознавства, її зв'язок з іншими науками.

Актуальність вивчення політології в системі вищої освіти.

Функції політології.

Основні етапи і тенденції розвитку політології.

Політологічна думка та політологія в Україні.

Історичні передумови виникнення політичних відносин.

Основні теорії виникнення політичної влади.

Структура політичних відносин: суб'єкт та об'єкт політичної влади.

Влада як об'єкт політичних відносин.

Влада й насильство. Влада і закон: проблема легітимності влади.

Походження та сутність держави.

Основні теорії виникнення держави: божественна, теорія суспільної угоди, марксистська теорія, воєнна теорія, управлінська теорія.

Основні ознаки держави. Функції держави.

Форми державного правління: монархічна і республіканська.

Парламентаризм та функції парламенту.

Виборчі цензи. Виборчі системи: куріальна, мажоритарна (абсолютної більшості, відносної більшості, преференціальна), пропорційна (закритих та відкритих списків).

Структура парламентської республіки.

Структура президентської республіки: американський та французький тип.

Форми адміністративно-територіального устрою держав: унітарний, федеративний (конфедеративний).

Поняття політичного режиму.

Типи політичних режимів і їх історична обумовленість.

Тоталітарний режим і його історичні різновиди.

Авторитарний режим та його різновиди.

Демократичні політичні режими.

Автократія. Теократія. Лібералізм і диктатура.

Проблема соціальної ефективності політичного режиму.

Політичний режим в незалежній Україні.

Поняття та ознаки політичних партій. Основні причини виникнення політичних партій, їх роль у політичному житті суспільства.

Функції партій: представницька, інтегративна, ідеологічна, кадрова, боротьба з опозицією.

Типологія політичних партій. Сучасні політичні партії, їх соціальна база і політичні орієнтації.

Непартійні суспільні об'єднання, їх сутність і типи.

Найбільш впливові міжнародні рухи.

Політичні партії та рухи в Україні.

Політична свідомість як відображення політичних відношень у суспільстві та потреби в їх зміні.

Теорія й ідеологія. Масова політична свідомість.

Політичні міфи й утопії.

Політична культура суспільства. Типи політичної культури.

Специфіка формування політичної культури в сучасному українському суспільстві.

Головні структурні елементи політичного процесу.

Причини динамізму і шляхи змінювання політичних систем.

Проблема закономірності та відновлення політичного процесу.

Політичний процес та історична перспектива. Політична еволюція та революція.

Природа політичного конфлікту.

Основні теорії політичного конфлікту (Т. Парсонс, Р. Дарендорф).

Типи і функції політичних конфліктів.

Шляхи врегулювання політичних конфліктів.

Політичний конфлікт як вираз соціального конфлікту.

Політична криза і її наслідки. Способи виходу з політичних криз.

Війна як форма соціально-політичного конфлікту.

Типологія війн. Проблема подолання війн.

Перша світова війна, її причини та наслідки.

Створення міжнародної версальсько-вашингтонської системи мирних угод.

Виникнення та діяльність Ліги націй.

Друга світова війна та створення ООН.

Структура та головні органи ООН: Генеральна асамблея, Міжнародний валютний фонд, ЮНЕСКО, МАГАТЕ.

Повноваження та діяльність Ради безпеки ООН.
Міжнародні відносини, їх характер і типи.
Світова спільнота і державні інтереси.
Проблема конфліктності в рамках світової політичної системи.
Регулювання міжнародних відносин і його інститути.
Наддержави та проблема подвійного стандарту міжнародних відносин.
Об'єктивні тенденції розвитку світової спільноти.
Традиційні соціально-політичні ідеї та течії: соціально-політичні ідеї лібералізму, соціально-політичні ідеї консерватизму, марксистська версія соціалізму.
Соціалістичні соціально-політичні ідеї та течії сучасності: соціально-політичні концепції комуністичного та соціал-демократичного руху; соціально-політичні ідеї анархізму, троцькізму, “нових лівих” та ін.
Новітні західні соціально-політичні ідеї та концепції: концепції постіндустріального (інформаційного) суспільства та соціальної держави.
Соціально-політичні ідеї альтернативних рухів.

Політика викладання навчальної дисципліни

1. Активна участь в обговоренні навчальних питань, попередня підготовка до семінарських занять за рекомендованою літературою, якісне і своєчасне виконання завдань.

2. Сумлінне виконання розкладу занять з навчальної дисципліни (здобувачі вищої освіти, які запізнилися, до заняття не допускаються).

3. З навчальною метою під час заняття мобільними пристроями дозволяється користуватися тільки з дозволу викладача.

4. Здобувач вищої освіти має право дізнатися про свою кількість накопичених балів у викладача навчальної дисципліни та вести власний облік цих балів.

5. Здобувачі повинні діяти відповідно до політики НУЦЗ України щодо академічної доброчесності.

6. Викладач буде вдячний, якщо здобувач надасть відгук щодо якості навчання та висловить свої пропозиції з покращення змісту курсу та форм роботи.

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Література

1. Освітньо-професійна програма «Охорона праці» у галузі знань 26 «Цивільна безпека» за спеціальністю 261 «Цивільна безпека», рівень вищої освіти – перший, ступінь – бакалавр

2. Кодекс цивільного захисту України: Закон України від 02.10.2012 р. № 5403-VI [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/5403-17>.
3. Бебик В. М. Політологія. Наука і навчальна дисципліна: підруч. Для студ. вищ. навч. закл. / В. М. Бебик. – К. : Каравела, 2012. – 495 с
4. Коршук Р. Етнополітологія : навч. посіб. / Р. Коршук. – К. : Алерта, 2011. – 200 с.
5. Основи демократії : підруч. / за заг. ред. А. Колодій. – Львів : Астролябія, 2009. – 832 с.
6. Піча В. М. Політологія : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. освіти / В.М.Піча, Н. М. Хома ; за ред. В. М. Пічі. – 5-те вид., випр. і допов. – Львів : Магнолія, 2014. – 303 с.
7. Погорілий Д. Є. Політологія: 100 питань – 100 відповідей [навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл.] / Д. Є. Погорілий. – Київ : Інкос, 2014. – 232с.
8. Політологія : навч. підруч. / за ред. М. М. Вегеша. – [3-тє вид., перероб. і доп.] – К. : Знання, 2008. – 384 с.
9. Політологія : підручник / В. Г. Антоненко, В. Д. Бабкін, О. В. Бабкіна, та ін. ; за ред. О. В. Бабкіної, В. П. Горбатенка. – 3-тє вид., переробл., допов. – К. : Академія, 2013. – 567 с.
10. Політологія (історія і теорія політичної науки) : курс лекцій. – Львів : Кальварія, 2004. – 272 с.
11. Політологія: наука про політику: підручник для студ. вищ. навч. закл. /М.І.Горлач, В. Г. Кремень. – К. : Центр учбової літератури, 2013. – 840 с.
12. Політологія : навч.посібник для студентів вищих навч.закладів / І. Г. Дробінка, Т. М. Кришталь, Ю. В. Підгорецький. – К. : Центр учбової літератури, 2013. – 290с.
13. Політологія Нової доби : навч. посібник для студентів вищих навч.закладів / Ф. М. Кирилюк. – К. : Академія, 2012. – 304 с.
14. Політологія. Хрестоматія. Автори-упорядники: проф. Кремень В. Г., проф. Кулагін Ю. І., доц. Латигіна Н. А., проф. Полуріз В. І. та ін. – К. : «Альтерпрес», 2004. – 827 с.
15. Політологія: підруч. / [за ред. Л. М. Димитрової, С. О. Кисельової]. – К.: Знання, 2009. – 206 с.
16. Політологія : підруч. / за наук. ред. А. Колодій. – К. : Ельга-Н, 2000. – 584 с.
17. Історія політичної думки : підруч. / за заг. ред. Н. М. Хоми [І. В. Алексеєнко, Т. В. Андрущенко, О. В. Бабкіна та ін.]. – Л. : «Новий Світ – 2000», 2016. – 1000 с.
18. Марчук В. П. Історія політичних і правових вчень: [навч. посіб. Для студ. вищ. навч. закл.] / В. П. Марчук. – К. : Персонал, 2009. – 480 с.
19. Новітня політична лексика (неологізми, okazіоналізми та інші новотвори) / [І. Я. Вдовичин, Л. Я. Угрин, Г. В. Шипунов та ін.]; за заг. ред. Н.М. Хоми. – Львів : «Новий Світ – 2000», 2015. – 492 с.

20. Перегуда Є. В. Політологія: навч. посіб. / Є. В. Перегуда, В. Ф.Панібудьласка, В. Л. Семко, Н. І. Рижко, С. Д. Місержи, В. Л. Стеценко, В. Л.

Згурська, В. П. Третяк. – К. : КНУБА, 2011. – 216 с.

21. Політологічний енциклопедичний словник. За ред. Ю. С.Шемшученка, В. Д. Бабкіна, В. П. Горбатенка. – К., Генеза, 2004. – 398 с.

Інформаційні ресурси

1.Офіційний сайт НУЦЗУ <https://nuczu.edu.ua/ukr/>. Режим доступу: <http://psi.nuczu.edu.ua/uk/navchalnyi-kontent-dlia-dystantsiinoho-navchannia>

2.<http://www.social.org.ua/>

3.<http://www.filosof.com.ua>

Розробник(и):

(підпис)

Михайло Харламов
(Власне ім'я ПРІЗВИЩЕ)